

Podklad **na jednání pléna RHSD dne 16. 8. 2011**

Narovnání podmínek k podnikání by významně přispělo do státní pokladny a posloužilo lépe než kritizované zvýšení DPH

V souvislosti s tím, že vláda ČR posunula jednání o daňových zákonech o cca. 2 týdny se záměrem jejich předchozího projednání na plénu tripartity dne 16.8. 2011, rozhodl se Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR podstoupit ještě jeden krok k opětovnému upozornění na jinou, dle jeho názoru významnou a efektivní možnost řešení k zajištění zdroje pro státní rozpočet než široce kritizovaným zvýšením DPH na úkor její dosavadní snížené sazby. Tento návrh také plně koresponduje s Programovým prohlášením vlády v části týkající se slibu nezvyšovat daňovou zátěž podnikatelů a je v souladu i s navrženým programem Plenární schůze RHSD (bod 2.1 Návrh zákona o změně zákonů v souvislosti se zřízením jednoho inkasního místa).

Předmětný návrh předložil Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR členům pléna tripartity, ministrům vlády ČR, poslancům a senátorům a rovněž ho projednal na zasedání Podnikatelské rady při MPO. Svaz předpokládal, že vzhledem k závažnosti celé problematiky, úporné a proklamované všemožné snaze vyhledat potřebné finanční zdroje a řešit nutné reformní kroky, bude také kolem jeho návrhu vedena seriózní debata ať již s kladným či jiným výsledkem. Po dobu zhruba 3 měsíců však kromě premiéra vlády ČR, jak uvedeme dále, více méně nereagoval nikdo.

Chystá-li se nyní vláda ČR k serióznímu závěrečnému projednání opatření v rámci chystaných daňových norem se sociálními partnery, trváme jako člen zaměstnavatelské delegace na důsledném projednání našeho následujícího návrhu a adekvátní, srozumitelné reakci ze strany vlády.

Předesíláme, že jakkoliv se náš návrh týká živnostenské sféry, není veden zájmem o její poškození, nýbrž jen a pouze naší snahou po korektním srovnání (vyrovnaní) podmínek k podnikání. Jako motto k tomu může i posloužit dotaz, se kterým se již asi (a opakovaně) setkal každý: „chcete to platit laciněji bez dokladu anebo draže s dokladem?“ Pokud se například nevypořádáme s tímto nešvarem, pak o situaci třeba v maloobchodě, pohostinství a dalších službách skutečně nechceme nic vědět.

Návrh Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR obsahuje následující 2 body :

- A. Úprava změny Zákona č. 235/2004 Sb. o Dani z přidané hodnoty**
- B. Zrušení stravenek**

ad A) Úprava změny Zákona č. 235/2004 Sb. o Dani z přidané hodnoty

1. **Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR (dále jen SOCR ČR) bere na vědomí navrhované zvýšení DPH dle Předkládací a Důvodové zprávy, co se týče termínů, sazeb aj.**

2. **SOCR ČR konstatuje, že obchodní subjekty budou nuceny postupně v plném rozsahu promítnout zvýšení sazeb DPH do cen, neboť stávající výše obchodního rozpětí obchodních subjektů je na hraně jeho ekonomické únosnosti.** Lze konstatovat, že zvýšení cen může paradoxně přispět k propadu maloobchodního obratu a tím i spotřeby obyvatelstva ČR v příštích dvou letech. De facto pak ke sníženému výběru DPH).
3. **SOCR ČR však současně trvá na svém stanovisku, že k zajištění skutečného efektu navýšení sazeb DPH je nezbytné učinit další kroky, které zajistí skutečně vyšší výběr daní, výrazně zvýší omezení daňových úniků i omezení korupčního jednání a šedé ekonomiky.** Současně konstatuje, že neřešením těchto návrhů může vést naopak k dalšímu prohloubení schodku výběru daní, ke sporům ve věci **nerovného postavení subjektů na trhu provozujících činnost ve stejné činnosti a zhruba ve stejném rozsahu aj.**
4. Na základě podkladů z regionů, včetně informací z vybraných Finančních úřadů po celé ČR vyplývá, že zásadním problémem, který zvýšení DPH z 10 na 14 % dále prohlubuje je skutečnost, že:
  - **chybí nástroj pro kontrolu věrohodného dokladování výše dosahovaných příjmů a s tím související povinnost subjektů k řádné registraci plátců DPH**
  - **neexistují relevantní nástroje k zajištění výběru daní**
  - **daňové úniky na dani z příjmů mají přímý dopad na nižší výběr sociálního a zdravotního pojištění**
5. **SOCR ČR opětovně navrhuje jako nejjednodušší změnu a doplnění stávajících návrhů, které celý problém vyřeší, doplnit nejpozději s platností od 1. 1. 2013 povinnost zavedení registračních pokladen pro subjekty působící na trhu České republiky.**

Zdůvodnění:

- a) *Premiér vlády ČR Petr Nečas ve svém dopise ze dne 30. června 2011 jako reakci na návrhy SOCR ČR uvádí, že chápe požadavek na zavedení registračních pokladen, nicméně je to v rozporu se zájmy ze strany živnostníků, kteří jsou významnou součástí naší ekonomiky. To je vcelku logické, že živnostníci, kterých je v současné době cca 2 267 tis. se tomuto budou vždy bránit. Při veškeré úctě k drtivé většině živnostníků však je nutno konstatovat, že dnes poměrně významná jejich část (zejména v oboru nákupu a prodeje zboží a v pohostinství) však toto zásadním způsobem zneužívají. Je tedy otázkou co chtějí živnostníci a co vlastně chce stát. Domnívá se snad stát, že občané ČR, na které zvýšení DPH dopadne nejvíce, že tyto kroky vítají?*
- b) *Stávající úprava povinnosti registrace plátců DPH je zcela nevyhovující. „plátce je povinen se registrovat jako plátce DPH pokud za období posledních 12 měsíců vykázal tržby převyšující částku 1 000 tis. Kč...“*
  - *pokud bychom vycházeli z prostých ekonomických propočtů, pak konstatujeme, že plátcem DPH musí automaticky být všechny prodejny a provozovny, které se zabývají nákupem a prodejem zboží (potraviny, textil, drogerie aj.).*

Prostý ekonomický propočet:

Maloobchodní obrat	cca 90 000,-/měs.
Obchodní marže(hrubý Výnos, resp. rozdíl mezi NC PC)	max. 20 000,-/měs. tj. cca 22,22 %
náklady na energie	min. 4 000,-/ měs.
min. odvod soc. a zdr. poj. na 1 prac.	min, 3 000,-/ měs.
nájemné, případně odpisy	min. 3 000 - 20 000,-/měs. a více
balicí mat., telefony, účtenky aj.	min. 1 000,-/ měs.
náklady na vedení účetnictví	min. 2 000,-/ měs
náklady na auto aj.	min. 2 000,-/ měs.
náklady na opravy, služby aj.	min. 2 000,-/ měs.

Minimální náklady bez mzdy !!!	17 000,-/měs.

Z uvedeného jednoznačně vyplývá otázka **proč** to ten podnikatel, živnostník, (zpravidla zahraniční osoba) dělá ?!!! A přitom jiným obchodníkům nabízí na odkup nebo pronájem prodejny peníze v hotovosti?!!

Neregistrovanými výnosy řady těchto obchodníků jsou především:

- tržby z prodeje akčního zboží nakoupeného v rámci akčních nabídek v obchodních řetězcích ČR**
- částečně nelegálně získané zboží (často prodávané jako značkové)(textil, cigarety, ale i lihoviny aj.)**
- tržby za prodej zboží získaného od různých překupníků za zlomek ceny, které je předmětem převážně cílených a organizovaných krádeží v obchodních řetězcích a prodejnách (objem ztratného jde do miliard Kč.)**

- Můžeme doložit účtenku podnikatele **Pham Noc Ky**, Krále Jana, Chotěboř - prodejna potravin (zejména lihoviny, cigarety, cukrovinky, ale celý sortiment). Je umístěna na hlavní nákupní zóně. Minimální prodejní plocha je cca 100 m2 + zázemí. Otevírací doba je dle dokladu každý týden **78 hodin**. Minimálně odhadnutelné náklady (bez mezd) na tuto prodejnu činí cca **20 – 25 tis. Kč/měs. Přesto, že na dokladu je uvedeno DIČ, jmenovaný není plátcem DPH.**
- Dle stanovisek Finančních úřadů není možné toto nařídit, lze pouze uplatnit **Zákonné pomůcky, např. vedení záznamu o tržbách a nabývacích dokladech.** Jako nabývací doklady jsou zpravidla předloženy doklady od jiného prodejce (zpravidla zahraniční osoby) se sídlem v jiném místě, kde již není možné kontrolovat, zda-li je doklad platný, či je to falzifikát. Zpravidla je uznán.
- Pokud nastane skutečnost, že jsou dohledány daňové nesrovnalosti, je zavedeno řízení, kde se jmenovaní zpravidla odkazují na to, že nerozumí.
- Pokud je toto předáno policii ČR, pak to v 99 % případech končí jejich odložením z důvodu neprůkaznosti, v případě většího problému dotyčný zpravidla opouští na čas ČR.

- *Dalším způsobem, jak se legálně vyhnout povinné registraci DPH je to, že příslušný podnikatel podniká s vědomím, že by se měl po 12 měsících zaregistrovat. Nicméně, po cca 10 měsících provozovnu (prodejnu) pronajme nebo přenechá dalšímu spřízněnému podnikateli se samostatným živnostenským oprávněním a ten začíná opět od nuly, má na to dalších cca 10 – 11 měsíců.*

c) Navrhovaná řešení:

I.) **Plošné zavedení registračních pokladen**

Výhody:

- zcela jasný přehled o příjmech a vydáních u všech subjektů sloužících nejen pro účely registrace plátce DPH, ale i pro výpočet základu Daně z příjmu, a zejména i pro výpočet odvodů sociálního a zdravotního pojištění
- odstranění (z podstatné části) **možností prodeje nelegálně získaného zboží bez nabývacích dokladů**
- zkušenosti z okolních států (např. Slovensko), v podstatě již zpracovaný návrh znění návrhu Zákona č. 215 z roku 2005.

Nevýhody:

- náklady podnikatelů na pořízení registračních pokladen – nicméně tyto náklady jsou v porovnání s rokem 2005 již cca třetinové; registrační pokladnu lze pořídit již za cca 8 – 10 tis. Kč.

II.) **Zavedení institutu registračních pokladen do znění Zákona o DPH**

Výhody:

- byl by zaveden institut **registrační pokladny** do režimu Zákona o DPH v průběhu roku 2012,
- o povinnosti zavedení **registrační pokladny pro živnostníka by rozhodoval příslušný Finanční úřad** na základě živnostenského oprávnění, velikosti, umístění nebo sortimentu **provozovny** na základě srovnatelnosti s jinými provozovnami a na základě jednoduché propočtu ekonomické únosnosti s tím, že podnikatel by musel splnit povinnost nejpozději např. do 30 dnů, možnost nařídit zavedení registračních pokladen by byla prvně např. možná počínaje 1. 1. 2013 na základě posouzení na konci roku 2012.
- Registrační pokladny by vycházely přibližně z režimu návrhu Zákona 215 z roku 2005 se současným **doporučením, aby Finanční úřady nařizovaly zavedení registrační pokladny pro všechny prodejny (potravin i nepotravin),** naopak by FÚ ponechaly ve volném (stávajícím) režimu např. drobné řemeslníky, holiče, drobné venkovské pohostinství s omezenou prodejní dobou aj.

Nevýhody:

- v podstatě žádné nejsou s výjimkou povinnosti stávajících subjektů nakoupit a zavést registrační poklady, tak jako tak v drtivé většině případů již měli učinit

III.) **Zásadní změna povinnosti registrace subjektu jako plátce DPH**

- změnit stávající znění v tom, že Finanční úřad **může určit příslušný subjekt jako plátce DPH sám a to neprodleně na základě vlastního posouzení**

- *pro posouzení povinnosti změnit výši obratu tak, že subjekt je povinen se registrovat jako plátce DPH v případě že jeho obrat překročí částku 250 tis. ve třech měsících po sobě jdoucích, nebo v případě, že jeho obrat překročí částku 120 tis. Kč za předchozí měsíc. (srovnatelné s měřítkem v řadě evropských zemí, kde je limit v řádu tisíců EUR).*

Závěr:

- *Počet obchodních jednotek na trhu v ČR lze odhadnout řádově až na stovky tisíc prodejen, počet živnostníků je cca 2 650 tis., z toho obchodníků je odhadem cca 1/2, přičemž je však třeba vzít v úvahu, že část (20 – 30 %) z nich nejsou aktivními subjekty.*
- *Není pravdou, že případné zavedení registračních pokladen, nebo další opatření přivedla do sociální sítě desítky tisíc stávajících živnostníků, oni tak jako tak v drtivé většině čerpají sociální dávky (mateřská, porodné, rodičovské příspěvky), na druhé straně do nich přispívají pouze omezeně. Výsledkem této „nerovnosti“ však může být omezení či dokonce i ukončení podnikatelské činnosti řady subjektů např. spotřebních družstev, které naopak do sociální sítě přivede řadu stávajících zaměstnanců.*
- *Bez podrobnějšího zkoumání lze odhadnout, že jen na únicích DPH a Daně z příjmu u oboru nákup prodej „utíkají“ až desítky miliard korun.*

Ponechání stávajících námětů bez povšimnutí povede k dalšímu nárůstu počtu živnostníků s výrazným negativním dopadem do příjmů státního rozpočtu, propadu příjmů zdravotního a sociálního pojištění aj. Tyto kroky dále mohou urychlit i připravované návrhy na snížení odvodové povinnosti živnostníků od 1. 1. 2013. Lze očekávat, že v tomto případě nastane další výrazný boom prodejen živnostníků, převážně zahraničních občanů.

ad B) Problematika (zrušení) stravenek

Zhodnocení stávajícího stavu:

- *systém stravenek je nejrozšířenější výhodou zejména zaměstnanců, týká se zpravidla nižších příjmových skupin, jde o systém poměrně rozšířený, dosáhne na něj téměř 1/2 všech zaměstnanců, zpravidla není tento benefit poskytován u firem, jejich průměrné výdělnky výrazně převyšují průměr ČR a kde je tento benefit lehce postradatelný*
- *stravenkový systém je významnou podporou místních živnostníků a provozovatelů restaurací, v případě jejich zrušení dojde k významnému propadu v obracech těchto živnostníků, případně k zániku jejich činnosti*

Výhody zrušení stravenek:

- *zjednodušení daňového systému – odstranění výjimky zvýhodnění skupiny zaměstnanců oproti jiným, kteří stravenky nemají.*

Nevýhody zrušení stravenek:

- *minimalizace přínosu pro státní pokladnu – lze odhadnout spíše na stamiliony než miliardy korun*

- *bude snaha nahradit tento institut jinou výhodou, daňově nepostižitelnou, tlak na růst mezd, kterému však s ohledem na výši odvodů budou bránit podnikatelé*
- *částečné ponechání stravenek u firem, neboť jejich odpočet od základu daně bude i nadále výhodnější, než případné promítnutí do mezd spolu s povinností navýšit odvody sociálního a zdravotního pojištění*

Tento krok bude jedním z nejvíce kritizovaných kroků, neboť přinese minimální přínos, na druhé straně postihne významnou část zaměstnanců s nejnižšími příjmy.

Když zdanit stravenky, proč tedy nezdanit i stravné včetně zahraničního !?

- *každý člověk se musí stravovat tak či tak, ať je v místě bydliště či pracoviště, nebo mimo něj na „služební cestě“.*
- *Doposud je většině zaměstnanců poskytována výhoda v případě, že pracují v místě stálého pracoviště nebo bydliště formou stravenek, pokud jsou na cestách (řidiči, obchodní zástupci aj.) tak formou cestovního - stravného. V případě zrušení stravenek, bude opět znevýhodněna část zaměstnanců, kteří nemají v náplni cestovat oproti těm, kteří cestují a účtují stravné.*
- *Současně není řešeno ani účtování společného firemního stravování, kde velké firmy mohou snadno poskytovat toto výhody skrytě formou podnákladových cen jídel (např. Poslanecká sněmovna).*

V Praze dne 12. 8. 2011

**Ing. Zdeněk Juračka
prezident
Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR**